

ТОГТООЛ

2025 оной декабриин 12

№ 755

Улаан-Үдэ хото

**«Ургамал ургуулгын халбари дэмжэлгэдэ
улесай бюджетһээ мүнгэн дэмжэлтэ үгэлгын гуримуудые баталха
тухай ба Буряад Уласай Засагай газарай 2013.04.05-ай №178 тогтоолдо
хубилалтануудые оруулха тухай «Буряад Уласай хүдөө ажахын
үйлэдбэрийн халбари дэмжэлгэдэ улесай бюджетһээ мүнгэн дэмжэлтэ
үгэлгын гуримуудые баталха тухай» Буряад Уласай Засагай газарай
2023.04.05-най №179 тогтоолдо хубилалтануудые оруулха тухай**

Буряад Уласай Засагай газарай гуримшуулгын хуули ёһоной
шиидхэбэри мүнөө хүдэлжэ байһан хуули ёһотой тааруулхын тула Буряад
Уласай Засагай газар **тогтооно:**

1. «Ургамал ургуулгын халбари дэмжэлгэдэ улесай бюджетһээ
мүнгэн дэмжэлтэ үгэлгын гуримуудые баталха тухай ба Буряад Уласай
Засагай газарай 2023.04.05-ай №179 тогтоолдо хубилалтануудые оруулха
тухай» Буряад Уласай хүдөө ажахын үйлэдбэрийн халбари дэмжэлгэдэ
улесай бюджетһээ мүнгэн дэмжэлтэ үгэлгын гуримуудые баталха тухай»
гэһэн гэһэн Буряад Уласай Засагай газарай 2013.04.05-ай №178 тогтоолдо
(Буряад Уласай Засагай газарай тогтоолнуудай найруулгаар 2024.04.25-ай
№237, 2024.06.13-ай №340, 2025.01.14-эй №18, 2025.03.13-ай №146,
2025.06.19-эй №351) удаадахи хубилалтануудые оруулха:

1.1. Нэрэмжэ соонь «ба Буряад Уласай хүдөө ажахын үйлэдбэрийн
халбари дэмжэлгэдэ улесай бюджетһээ мүнгэн дэмжэлтэ үгэлгын
гуримуудые баталха тухай Буряад Уласай Засагай газарай 2013.04.05-ай
№178 тогтоолдо хубилалтануудые оруулха тухай» гэһэн үгэнүүд хаһаха.

1.2. 1-дэхи хабсаргалтада:

1.2.1. 2-дохи пунктын «б» дотор пункт хүсээ буураһанда тоолохо.

1.2.2. 5-дахи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«5. Мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай бүлэгтэ ородог:

- хүдөө ажахын эд үйлэдбэрилэгшэд (үмсын хамһабариин ажахы
эрхилдэг эрхэтэдһээ ба хүдөө ажахын урьһаламжын эд хэрэглэгшэдэй
хамтаралнуудһаа бэшэ), бага ба дунда олзын хэрэг эрхилэлгын

субъектнүүдэй нэгэн тобьёгто оруулагдаһан, «Оросой Холбоото Уласта бага ба дунда олзын хэрэг эрхилэлгын хүгжэлтэ тухай» Холбоото Уласай 2007.07.24-эй №209-ФЗ хуулийн ёһоор бага олзын хэрэг эрхилэгшэдтэ хүдөө ажахын арга зүйн хүдэлмэри хэлгын, хүдөө ажахын үйлэдбэрийн экологиин аюулгүйн хэмжээ дээшэлүүлгын, мүн хүрьһэнэй үрэжэлтэ болон шанар дээшэлүүлгын талаар гаршануудай мүнгэн сангай хангалгын талаар шалгуурнуудта харюусадаг;

- үмсын хамһабариин ажахы эрхилдэг ба «Мэргэжэлэй олзо оршын татабари» гэхэн тусхай татабариин журам хэрэглэдэг эрхэтэд, мүн хартаабха ба газарай эдээ ургуулга дээшэлүүлгыг урмашуулгын гаргашануудай мүнгэн һангай хангалтын талаар «Хүдөө ажахы хүгжөөлгэ тухай» гэхэн 2006.12.29-эй №264-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн 3-дахи статьягай ёһоор тиимэ гэжэ тоологдоһон хүдөө ажахын үйлэдбэрилэгшэд (үмсын хамһабариин ажахы эрхилдэг эрхэтэдһээ ба хүдөө ажахын урьһаламжын эд хэрэглэгшэдэй хамтаралнуудһаа гадна).».

1.2.3. 10-дахи пунктда:

1.2.3.1. Хоёрдохи абзацта «оньһон хэрэгсэлнүүдэй» гэхэн үгэ «оньһон хэрэгсэлнүүдтэ» гэжэ һэлгэхэ.

1.2.3.2. Дүрбэдэхи абзацта «мүнгэн» гэхэн үгэ «мүнгэнэй» гэжэ һэлгэхэ.

1.2.4. Удаадахи удхатай 13.1-дэхи пункт нэмэхэ:

«13.1. Шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудыг оруулга Яаман мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэдэ хабаадагшадай мэдүүлгэнүүдыг абалгын дүүрэхэн үдэрһөө хойшо бэшэ удаадахи эрхэ нүхэсэл сахилгатайгаар бээлүүлхэ:

- шэлэлгэдэ хабаадагшадай мэдүүлгэнүүдыг үгэлгын болзор иимэ хубилалтануудыг оруулһан үдэрэй удаадахи үдэрһөө мэдүүлгэнүүдыг абалгын дүүрэхэ үдэр болотор заагдаһан болзор литын 3 үдэрһөө бага бэшэ байхаар һунаагдаха ёһотой;

- мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудыг оруулхада, мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгын арга хубилгажа болохогүй;

- хэрбээс мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо мэдүүлгэнүүдыг абажа эхилхэ үдэрэй удаа мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэдэ хабаадагшадай мэдүүлгэдэ хубилалтануудыг оруулха эрхэ хараалһан дүрим оруулагдадаг.

- мэдүүлгэ бариһан мүнгэн дэмжэлтэ абагшадыг шэлэлгэдэ хабаадагшад «Сахим мүнгэн» гэхэн байгуулга хэрэглэн, мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудыг оруулһан үдэрэй удаадахи үдэрһөө хойшо бэшэ мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудыг оруулха тухай дуулгагдадаг.».

1.2.5. 14-дэхи пунктда:

1.2.5.1. Арбан дүрбэдэхи абзац хаһаха.

1.2.5.2. Арбан табадахи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«- шэлэлгэдэ хабаадагшадта хүдөө ажахын үйлэдбэрийн бөөлүүлэгдэжэ байһан гү, али бөөлүүлэгдэхээр түсэблэгдэһэн газарай хэһэгүүдые ашаглалгын эрхэ бии байлгын баримтата гэршэлэлгэ;».

1.2.5.3. Арбан зургаадахи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«- мэдүүлгэ баригшадта тус Гуримай 9-дэхи пунктын «б» дотор пунктда заагдаһан шэглэлээр байгша мүнгэн һангай жэлдэ хүдөө ажахын түсэблэгдэһэн тарилгын талмайе тоосоото мүнгэн һангай жэлэй хэмжээндэ зандань үлээлгэ (дээшэлүүлгэ);».

1.2.5.4. Арбан наймадахи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«- үмсын хамһабариин ажахы эрхилдэг ба «Мэргэжэлэй олзо оршын татабари» гэхэн тусхай татабариин журам хэрэглэдэг эрхэтэд хартаабхын 0,4 гектарһаа бага бэшэ тарилгын талмайтай ба (гү, али) нээмэл хүрһэнэй овоштой 0,2 гектарһаа бага бэшэ байха ёһотой;».

1.2.5.5. Арбан юһэдэхи абзац хаһаха.

1.2.5.6. Удаадахи удхатай абзацуудые нэмэхэ:

«- уһа үгэхэ (илган үгэхэ) талаар туһа хангамжын түлөө хүрһэ найжаруулгын талаар Холбоото Уласай гүрэнэй бюджетэй эмхи зургаанай ба (гү, али) уһа үгэхэ (илган үгэхэ) талаар туһа хангамжа абагшаһаа 50 мянган түхэригһөө дээшэ хэмжээгээр үри нэхэбэри тухай заагдаһан эмхи зургаанай сүүдээр абтаһан заргын мэдүүлгын Оросой Холбоото Уласай хүдөө ажахын Яаманай албан мэдэлэй холбоото уласай гүрэнэй бюджетэй эмхи зургаанай урда болзорын үнгэрһэн үрийн үгы байлга;

- үмсын хамһабариин ажахы эрхилдэг ба «Мэргэжэлэй олзо оршын татабари» гэхэн тусхай татабариин гурим хэрэглэдэг эрхэтэдһээ гадна «Хүдөө ажахын үүргэтэй газарнуудай гүрэнэй тобьёг эрхилэлгын гурим тухай» гэхэн Оросой Холбоото Уласай Засагай газарай 2023.02.02-ой №154 тогтоолоор баталагдаһан хүдөө ажахын үүргэтэй газарнуудай гүрэнэй тобьёг эрхилэлгын Дүримүүдэй 1-дэхи хабсаргалтын ёһоор хүдөө ажахын үүргэтэй газарнуудай эзэдэй, газар ашаглагшадай, газарай эзэдэй болон хүдөө ажахын үйлэдбэрийн бөөлүүлэгдэжэ байһан гү, али бөөлүүлэгдэхээр түсэблэгдэһэн газарай хэһэгүүдые хүлһэлэгшэдэй тушаадаг мэдээнүүдые хүдөө ажахын үүргэтэй газарнуудай гүрэнэй тобьёгто оруулалга;

- мүнгэн дэмжэлтэ үгэлгын жэлэй урдахи 12 һараһаа бага бэшэ сагта үйлэдбэрийн ажал ябуулга эрхилэлгэ.».

1.2.6. 15-дахи пунктын гурбадахи абзацта «16-дахи пунктда» гэхэн үгэнүүдые «16-дахи, 16.1-дэхи, 16.2-дохи пунктнуудай» гэжэ һэлгэхэ.16-дахи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«16. Шэлэлгэдэ хабаадахын тула мэдүүлгэнүүд «Сахим мүнгэн» гуримай веб-интерфейсын зохихо дэлгэсэй түхэлнүүдые дүүргэхэ аргаар сахим түхэлөөр «Сахим мүнгэн» гуримда дансануудай сахим буулгабаринуудые (сканераар сахим түхэлөөр оруулагдаһан саарһан дээрэ дансануудые) шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносколдо заагдаһан болзорто тус

Гуримай 16.1-дэхи ба 16.2-дохи пунктнуудай ёһоор бүрилдүүлэгдэдэг ба үгтэдэг, гар табигдадаг:

- мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай гү, али тэрэнэй бүрин этигэмжэтэ нюурай шэлэлгэдэ хабаадагшын хүтэлбэрилэгшын (хуулийн эрхэтэ нюурнуудта ба хубийн хэрэг эрхилэгшэдтэ) шангадхаһан мэргэжэлтэ сахим гар табилгаар;

- адлидхалгын ба танилгын ниитэ нэгэн байгуулгада (хубийн нюурнуудта) баталагдаһан хубийн нюурай бүридхэлэй юрын сахим гар табилгаар.».

1.2.7. 16.1-дэхи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«16.1. Тус Гуримай 5-дахи пунктын хоёрдохи абзацта заагдаһан хүдөө ажахын эд үйлэдбэрилэгшэд шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо тогтоогдоһон болзрто Яаманда удаадахи баримта бэшэгүүдые үзүүлдэг:

1) тус Гуримай 1-дэхи хабсаргалтын ёһоор мүнгэн дэмжэлтэ тоолон гаргаха тайлбари данса;

2) тус Гуримай 2-дохи хабсаргалтын ёһоор хүдэлэсэгүй зөөрийн гүрэнэй Ниитэ нэгэн тобьёгто бүридхэлдэ абтаһан эрхэнүүдтэй (эзэн эрхэ ба (гү, али) хүлһэлэлгын ба (гү, али) гурбан жэлһээ бага бэшэ болзор ашаглаха эрхэ) хүдөө ажахын үүргэтэй (үгы гэбэл, хүдөө ажахы эрхилхын тула зүбшөөгдэһэн үгэлгын янзатай ондоо үүргэтэй) хэһэг газарнуудай тобьёг;

3) мэдүүлгэ баригшын бүлэгэй ёһоор Буряад Уласай нютагай засагай байгууламжын захиргаанай гэршэлһэн урда жэлдэ тарилгын талмайнууд ба хүдөө ажахын ургамалай бүхы хуряалга тухай тоосоной буулгабари:

- 9-АПК түхэлөөр «Ургамал тарилгын үрэ бүтээл үйлэдбэрилгэ, гаршанууд, өөрын үнэ сэн ба худалдалга тухай тоосоон»;

- 1-КФХ түхэлөөр «Таряашадай фермерэй ажахынуудай толгойлогшодой - хубийн олзын хэрэг эрхилэгшэдэй үйлэдбэрийн ажал ябуулга тухай мэдээсэл» гэхэн 1-ИП түхэлөөр, үгы гэбэл «Хубийн олзын хэрэг эрхилэгшэдэй үйлэдбэрийн ажал ябуулга тухай мэдээсэл» гэхэн 1-ИП түхэлөөр;

3) орооһото ургамалнуудай талмай дээрэ мэдүүлэгдэһэн шэлэлгэдэ хабаадагшадта - байгша оной январийн 1-эй байдалаар үнэмшэлэлгын зохистой зургаанай үгэһэн, байгша ондо таригдаха ёһотой үрэхэнэй тарилгын шанар (50 хубиһаа доошо бэшэ) гэршэлһэн орооһото ургамалнуудай бүтүүрэлгын талаар үрэхэнэй эрилтэдэ зохимоор хэм тухай тайлбари дансын буулгабари;

5) тус Гуримай 6-дахи хабсаргалтын ёһоор түсэблэгдэһэн гаршанууд тухай мэдээнүүд;

6) хүдөө ажахын эд үйлэдбэрилэгшэдтэ татабари тохолгын гурим (ниитэ нэгэн хүдөө ажахын татабари) хэрэглэдэг эмхинүүдэй ба хубийн хэрэг эрхилэгшэдэй нэмэгдэһэн сэндэ татабари тоололготой ба Оросой Холбоото Уласай мүнгэн һангай Яаманай захиралтаар баталагдаһан түхэлөөр татабарийн зургаанай тэмдэгтэй түлэлгэтэй холбоотой татабари

түлэгшын уялгануудые дүүргэлгэһээ сүлөөлэгдэхэ эрхэ ашаглаһан тухай дуулгаһан бэшэг;

7) шэлэлгэдэ хабаадагшын мэдүүлгэ бариһан харын 1-һээ эртэ бэшэ бүридхэгдэһэн хүдөө ажахын үйлэдбэри бэелүүлдэг гү, али бэелүүлхээ түсэблэһэн хүдөө ажахын шэглэлэй газарай хэһэгүүд тухай мэдээнүүдые хүдөө ажахын шэглэлэй газарнуудай гүрэнэй тобыёгто оруулалгыг баталһан, хуулита эзэнэй гар табилгаар гэршэлэгдэһэн данса.

Хэрбээ тус пунктн 6-дахи, 7-дохи дотор пунктнуудта заагдаһан дансануудые шэлэн абалгада хабаадагшын үгөөгүй һаань, Яаман албан зургаанууд хоорондын харилсаанай гуримаар өөрөө эрижэ абадаг.».

1.2.8. Удаадахи удхатай 16.2-дохи пункт нэмэхэ:

«16.2. Тус Гуримай 5-дахи пунктн гурбадахи абзацта заагдаһан шэлэлгэдэ хабаадагшад шэлэлгэ хэхэ тухай соносколдо тогтоогдоһон болзорто удаадахи баримта бэшэгүүдые Яаманда үзүүлдэг:

1) тус Гуримай 1-дэхи хабсаргалтын ёһоор мүнгэн дэмжэлтэ тоолон гаргаха тайлбари данса;

2) тус Гуримай 2-дохи хабсаргалтын ёһоор мэдүүлгэ бариһан үдэртэ хүдэлэсэгүй зөөрийн гүрэнэй Ниитэ нэгэн тобыёгто бүридхэлдэ абтаһан эрхэнүүдтэй (эзэн эрхэ ба (гү, али) хүлһэлэлгын ба (гү, али) 12 һараһаа бага бэшэ болзорто ашаглаха эрхэтэй) үмсын гэр бариха хэһэг газарнуудай тобыёг (онсо харууһатай байгаалиин дэбисхэрнүүдэй газарнуудта тоологдодог газарнуудые үгэлгын гуримай онсолигуудые хараада абан) хүдөө ажахы эрхилхэ, үмсын хамһабариин ажахы эрхилхэ хэһэг газарнуудай тобыёг (бууса шадарай хэһэг газар);

3) мүнгэн дэмжэлтэ үгэлгын жэлэй урдахи 12 һараһаа бага бэшэ сагта үйлэдбэрийн ажал ябуулга гэршэлһэн «Ажахы хүтэлэлгын дэбтэрнүүдэй түхэл ба гурим баталха тухай» Оросой Хүдөө Ажахын Яаманай 2022.09.27-ой №629 захиралтаар баталагдаһан түхэлдэ таараха сахим ажахы хүтэлэлгын дэбтэрһээ буулгабари;

4) тус Гуримай 6-дахи хабсаргалтын ёһоор түсэблэгдэһэн гаршанууд тухай мэдээнүүд;

5) мэргэжэлэй олзо оршын татабари түлэгшэ гэжэ хубийн нюурыг бүридхэлдэ абаһан (бүридхэлһөө гаргаһан) тухай тайлбари данса.

Заагдаһан баримта бэшэгэй үзүүлэгдээгүй ушарта Яаман албан хоорондын харилсалгын гуримаар өөрөө эрижэ абадаг.».

18-дахи пунктн нэгэдэхи абзацта «дансануудай» гэхэн үгэ «мэдүүлгэнүүдэй» гэжэ һэлгэхэ.

1.2.9. 19-дэхи пунктда:

1.2.10. Гурбадахи абзацай удаа удаадахи удхатай абзац нэмэхэ.

«Тус пунктн ёһоор шэлэн абалга болюулха болзорой дүүрэхэнэй удаа болон шэлэн абалгын илагшатай (илагшадтай) хэлсээ баталхаһаа урид Яаман имагтал Оросой Холбоото Уласай Эрхэтэнэй кодексын 401-дэхи статьягай 3-дахи пунктн ёһоор дабашагүй хүсэнэй эрхэ байдалай тохёолдоһон ушарта шэлэн абалга болюулха аргатай.».

Дүрбэдэхи абзацай удаа удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Хэрбээ мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэнэй дүнгүүдээр ори ганса мэдүүлгын шэлэн абалга үнгэргэхэ тухай соносколдо тогтоогдоһон эрилтэнүүдтэ зохистой гэжэ тоологдоһон хаань, болоогүй гэжэ тоологдоһон шэлэн абалгада хабаадагшатай хэлсээн баталагдадаг.».

1.2.10.1.19-дэхи пунктн табдахи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«Байгша мүнгэн хангай жэлэй туршада бюджетэй уялгануудай хизаартай хэмжээнүүдэй дээшэлхэн ушарта Яаман нэмэлтэ шэлэн абалга үнгэргэхэ тухай соноскодог. Нэмэлтэ шэлэлгэ үнгэргэхэдэ шэлэлгэдэ хабаадагша:

- анхан хандаһан ушарта байгша ондо тус Гуримай 16-дахи пунктн ёһоор мэдүүлгэ бүридхэдэг ба дансануудай сахим буулгабаринуудые тус Гуримай 16.1-дэхи ба 16.2-дохи пунктнуудай ёһоор тушаадаг;

- байгша ондо дахин хандаһан ушарта тус Гуримай 16-дахи пунктн ёһоор мэдүүлгэ бүридхэдэг болон тус Гуримай 1-дэхи хабсаргалтын ёһоор мүнгэн дэмжэлтэ тоолон гаргахын тула тайлбари дансын сахим буулгабари тушаадаг.».

1.2.11. 20-дохи пунктда «Буряад Уласай хүдөө ажахын ба эдөө хоолой сайдай (тэрэнэй бүрин этигэмжэтэ нюурай)» гэхэн үгэнүүдые «комиссиин түрүүлэгшын ба комиссиин гэшүүдэй» гэжэ хэлгэхэ.

1.2.12. В пункте 21 слова «пунктам 16, 16.1» заменить словами «пунктам 16, 16.1, 16.2».

1.2.13. 22-дохи пунктда:

1.2.13.1. Нэгэдэхи абзацта «13-дахи пунктн хоёрдохи - арбадахи абзацуудаар» гэхэн үгэнүүдые «14-дэхи пунктаар» гэжэ хэлгэхэ.

1.2.13.2. Хоёрдохи абзацта «ажалай 5 үдэрэй» гэхэн үгэнүүдые «ажалай 10 үдэрэй» гэжэ хэлгэхэ.

1.2.13.3. Наймадахи абзацай һүүлээр иимэ удхатай абзацуудые нэмэхэ:

«- мүнгэн дэмжэлтэ абаһан жэлэй урдахи жэлдэ Оросой Холбоото Уласай Хүдөө ажахын Яаманай албан мэдэлэй газар найжаруулгын талаар холбоото уласай гүрэнэй бюджетэй эмхи зургаанай урда уһа үгэхэ (илган үгэхэ) талаар туһа хангамжын болзорһоо хэтэрхэн үрийн байһан гү, али үгы тухай мэдээнүүдые, тэрэнэй дэбисхэр дээрэ мүнгэ абагша ажал ябуулдаг. Хэрбээ шэлэлгэдэ хабаадагшын талаар тус мэдээсэл байгша жэлдэ гүрэнэй дэмжэлгын бусад хэмжээнүүдэй хэмжээн соо эригдэхэн байбал, дахин эрилтэ хэгдэдэггүй;

- хүдэлэсгүй зөөрийн гүрэнэй Ниитэ нэгэн тобыёһоо буулгабари.».

1.2.14. 24-дэхи пунктн «а» дотор пунктн гурбадахи абзацта «16-дахи, 16.1-дэхи, 16.2-дохи пунктнуудай» гэжэ хэлгэхэ.

1.2.15. 25-дахи, 26-дахи пунктнуудые хүсээ буураһанда тоолохо.

1.2.16. 27-дохи пунктда:

1.2.16.1. Нэгэдэхи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«27. Мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ дүүргэхэ ба шэлэн абалгын илагшые (илагшадые) тодорхойлох зорилгоор Комисси мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэ болзорой дүүрэнхэн үдэрһөө 1-дэхи ажалта үдэрһөө орой бэшэ шэлэн абалгын дүнгүүдые таталгын тогтоомжо бүрилдүүлдэг.».

1.2.16.2. Хоёрдохи абзацта «Буряад Уласай Хүдөө ажахын ба эдээ хоолой сайдай (тэрэнэй бүрин этигэмжэтэ нюурай)» гэхэн үгэнүүдые «комиссиин түрүүлэгшын ба комиссиин гэшүүдэй» гэжэ хэлгэхэ.

1.2.16.3. Удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Шэлэн абалгын дүнгүүдые таталгын баримта гэршэлхэн дансада хубилалтануудые оруулалга хадаа хубилалтануудые оруулхан шалтагаануудые заалгатай баримта гэршэлхэн дансын шэнэ хубилбари бүрилдүүлхэ аргаар шэлэн абалгын дүнгүүдые таталгын баримта гэршэлхэн дансын түрүүшын хубилбаринуудта гар табигдаһан үдэрһөө литын 10 үдэрһөө орой бэшэ бээлүүлэгдэдэг.».

1.2.17. 28-дахи пункт удаадахи найруулгаар:

«28. Мүнгэн дэмжэлтэ түлэлгэ хэгдэдэг:

а) агро арга зүйн хүдэлмэринүүдые үнгэргэлгэдэ - орооһото, бобой, тоһото (рапс ба сояһоо гадна), тэжээлэй хүдөө ажахын ургамалнуудай (саашадаа - хүдөө ажахын ургамалнууд) эзэлдэг тарилгын 1 га талмайда тооложо гаргаһан хэмжээгээр.

Мүнгэн дэмжэлтын табиса (Catp) удаадахи формулоор тодорхойлогдоно:

$$Catp = \frac{Vatp \times Krps}{\sum_{i=1}^t Sipn}, \text{ хаана:}$$

Vatp - «Орооһото, бобой, тоһото (рапс болон сояһоо гадуур) болон тэжээлэй ургаса таригдаа» гэхэн ашаг үрэ туйлаха зорилготой шэлэлгын шугамаар хубаарилагдаһан мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн;

t - тус пунктаар хараалагдаһан мүнгэн туһаламжа абагшадай тоо;

Sipn - i-н абагшын хүдөө ажахын ургамалнуудые үйлэдбэрилгэдэ байгша оной ургасада тоологдоһон түсэбтэ тарилгын талмай;

Krps - мүнгэн дэмжэлтэ ашаглаһанай удаадахи томьёото үдхэгшэ тодорхойлолтоор элирхэйлэгдэдэг:

$$Krps = \frac{\sum_{i=1}^t Sinl}{Gp}, \text{ хаана:}$$

Gp - «Орооһото, бобой, тоһото (рапс ба сояһоо гадна) болон тэжээлэй хүдөө ажахын ургамалнуудые тариһан» гэхэн мүнгэн дэмжэлтэ хэрэглэхэнэй үрэ дүнгэй удха шанар;

S_{inl} - i -дэхи абагшын хүдөө ажахын ургамалнуудыг үйлэдбэрилгэдэ байгша оной ургаса тарилгын түсэбтэ талмай.

Хэрбээ тоолоходо, K_{rps} удха 1-һээ e_x байбал, үдхэгшын 1-тэй тэнсүү удха хэрэглэгдэдэг.

I -н абагшын хүдөө ажахын ургамалнуудыг үйлэдбэрилгэдэ байгша оной ургасада тоологдоһон түсэбтэ тарилгын талмай (S_{ip}) удаадахи томьёото тодорхойлолтоор:

$$S_{ip} = \sum (S_{inl} \times k_1 \times k_2 \times k_3), \text{ хаана:}$$

k_1 - үнгэрһэн жэлдэ орооһото ургамалнуудай ургасань 1,05 гектарһаа 23 ба дээшэ центнер байһан i абагшын орооһото ба (гү, али) орооһото ургамалнуудай доро түсэбтэ тарилгын талмайнуудай үдхэгшэ ;

k_2 - абагшын нёдондо даадхал бээлүүлһэн түсэбтэ тарилгын талмайнуудай үдхэгшэ 1,2-той тэнсүү;

k_3 - тус пунктаар хараалагдаһан мүнгэн дэмжэлтэ үгэлгын жэлэй урдахи жэлдэ тус пунктаар хараалагдаһан мүнгэн дэмжэлтэ үгэлгын дүнгүүдэй тоо тэмдэгүүдыг туйлаха талаар эрилтэ нүхэсэлнүүдыг дүүргэлгын үдхэгшэ:

- урдахи жэлдэ i -н хүдөө ажахын эд үйлэдбэрилэгшын тус пунктаар хараалагдаһан мүнгэн дэмжэлтэ ашаглалгын үрэ дүнгэй тоо тэмдэг туйлаһан ушарта урдахи жэлдэ хүдөө ажахын эд үйлэдбэрилэгшэтэй баталагдаһан мүнгэн дэмжэлтэ үгэхэ тухай хэлсээндэ тогтоогдоһон удхада урдахи жэлдэ тус пунктаар хараалагдаһан мүнгэн дэмжэлтэ үгэлгын үрэ дүнгэй бодото удха шанартай тэнсүү хэмжээгээр дээшэлүүлгын үдхэгшэ (саашадаа - урдахи жэлэй хэлсээн) хэрэглэгдэдэг, зүгөөр 1,2-һоо дээшэ бэшэ;

- урдахи жэлдэ i -н хүдөө ажахын эд үйлэдбэрилэгшын тус пунктаар хараалагдаһан мүнгэн дэмжэлтэ бээлүүлһэнэй дүнгэй тоо тэмдэг туйлаагүй ушарта үдхэгшэ урдахи жэлдэ урдахи жэлэй хэлсээндэ тогтоогдоһон, зүгөөр 0,8-һаа доошо бэшэ удхаар тус пунктаар хараалагдаһан мүнгэн дэмжэлтэ үгэлгын дүнгэй бодото удхын адли хэмжээндэ хэрэглэгдэдэг.

Тус пунктаар хараалагдаһан мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн i -н абагшада (R_i) удаадахи формулоор бээлүүлэгдэхэ:

$$R_i = S_{ip} \times C_{atp}$$

б) хартаабха ба нээмэл хүрьһэнэй овогц үйлэдбэрилгыг дэмжэлгэдэ: хартаабха ба нээмэл хүрьһэнэй овогцнуудай эзэлдэг тарилгын 1 га талмайда, үйлэдбэрилэгдэһэн 1 тонно хартаабха ба нээмэл хүрьһэнэй овогцнуудта табисаар хүдөө ажахын эд үйлэдбэрилэгшэдтэ (үмсын хамһабариин ажахы эрхилдэг эрхэтэдһээ ба хүдөө ажахын урьһаламжын эд хэрэглэгшэдэй хамтаралнуудһаа бэшэндэ); үмсын хамһууриин ажахы эрхилдэг ба «Мэргэжэлэй олзо оршын татабари» гэхэн тусхай татабариин гурим хэрэглэдэг эрхэтэдтэ худалдагдаһан 1 тонно хартаабха ба нээмэл

хүрхэнэй овош дээрэ табисаар.

1) Байгша оной ургаса хуряалгада агротехнологиин хүдэлмэри хэлгын, хүдөө ажахын үйлэдбэрийн экологиин аюулгүйн хэмжээ дээшэлүүлгын хубида хартаабха ба овош үйлэдбэрилгын дээшэлэлгэ урмашуулгада, мүн хартаабха үйлэдбэрилгэ (C_k) бээлүүлхэдэ хүрхэнэй үрэжэлтэ ба шанар дээшэлүүлгэдэ мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн удаадахи формулоор тодорхойлогдодог:

$$C_k = \frac{V_k \times K_{rk}}{\sum_{i=1}^t S_{ik}}, \text{ хаана:}$$

V_k - «Хүдөө ажахын эмхинүүдтэ, таряашадай (малшадай) ажахынуудта, тэрэ тоодо хубиин олзын хэрэг эрхилэгшэдтэ хартаабха тарیداг талмай» гэхэн ашаглалгын дүн туйлаха зорилготойгоор шэлэн абалгын хэмжээндэ хубаарилагдаһан мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн»;

t - тус дотор пунктаар хараалагдаһан мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай тоо;

S_{ik} - i -н абагшын хартаабха үйлэдбэрилгэдэ байгша оной ургаса тарилгын түсэбтэ талмай;

K_{rk} - мүнгэн дэмжэлтэ ашаглаһанай удаадахи томьёото тодорхойлолтоор үдхэгшэ элирхэйлэгдэдэг:

$$K_{rk} = \frac{\sum_{i=1}^t S_{ik}}{G_k}, \text{ хаана:}$$

S_{ik} - i -н абагшын хартаабха үйлэдбэрилгэдэ байгша оной ургаса тарилгын түсэбтэ талмай;

G_k - «Хүдөө ажахын эмхинүүдтэ, таряашадай (фермерэй) ажахынуудта, тэрэ тоодо хубиин олзын хэрэг эрхилэгшэдтэ хартаабха тарیداг талмай» гэхэн мүнгэн дэмжэлтэ ашаглалгын үрэ дүнгэй удха.

Хэрбээ тоолоходо, K_{rk} -гай удха 1-һээ ехэ байбал, үдхэгшын удха 1-тэй тэнсүү хэрэглэгдэдэг.

Тус дотор пунктаар хараалагдаһан мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн i -дэхи абагшада (R_k) удаадахи томьёото тодорхойлолтоор элирхэйлэгдэдэг:

$$R_k = S_{ik} \times C_k.$$

2) Хүдөө ажахын арга зүйн хүдэлмэринүүдые байгша оной ургаса хуряалгада үнгэргэлгын, хүдөө ажахын үйлэдбэрийн байгаали хамгаалгын аюулгүй байдалай хэмжээ дээшэлүүлгын хубида хартаабха ба газарай эдээ үйлэдбэрилгыг дээшэлүүлгэдэ, мүн нээмэл хүрхэнэй (C_{ov}) газарай эдээ үйлэдбэрилгыг бээлүүлхэдэ, газарай үрэжэл ба шанар дээшэлүүлгэдэ

мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн удаадахи томьёото тодорхойлолтоор элирхэйлэгдэдэг:

$$C_{ов} = \frac{V_{ов} \times K_{ров}}{\sum_{i=1}^t S_{ioв}}, \text{ хаана:}$$

$V_{ов}$ - шэлэлгын хэмжээндэ хубаарилагдадаг мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн, «Хүдөө ажахын эмхинүүдтэ, таряашадай (малшадай) ажахынуудта, тэрэ тоодо хубиин олзын хэрэг эрхилэгшэдтэ нээмэл хүрьһэнэй овошц доро тарилгын талмай» гэхэн ашаглалгын дүн туйлаха зорилготойгоор;

t - тус дотор пунктаар хараалагдаһан мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай тоо;

$S_{ioв}$ - i -н абагшын нээмэл хүрьһэнэй овошц үйлэдбэрилгэдэ байгша оной ургаса тарилгын түсэбтэ талмай;

$K_{ров}$ - мүнгэн дэмжэлтэ ашаглалгын үрэ дүнгэй үдхэгшэ, тэрэ удаадахи томьёото тодорхойлолтоор үдхэгшэ элирхэйлэгдэдэг:

$$K_{ров} = \frac{\sum_{i=1}^t S_{ioв}}{G_{ов}}, \text{ хаана:}$$

$S_{ioв}$ - i -н абагшын нээмэл хүрьһэнэй овошц үйлэдбэрилгэдэ байгша оной ургаса тарилгын түсэбтэ талмай;

$G_{ов}$ - «хүдөө ажахын эмхинүүдтэ, таряашадай (фермерэй) ажахынуудта, тэрэ тоодо хубиин олзын хэрэг эрхилэгшэдтэ нээмэл хүрьһэнэй овошц доро тарилгын талмай» гэхэн мүнгэн дэмжэлтэ ашаглалгын дүнгүүдэй удха.

Хэрбээ тоолоходо, $K_{г-ай}$ удха 1-һээ ехэ байбал, үдхэгшын удха 1-тэй тэнсүү хэрэглэгдэдэг.

Тус дотор пунктаар хараалагдаһан мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн i -дэхи абагшада ($R_{ов}$) удаадахи томьёото тодорхойлолтоор элирхэйлэгдэдэг:

$$R_{ов} = S_{ioв} \times C_{ов}$$

3) Хартаабха ба огородой эдээ ургуулгын талаар ехэ болголгыг урмашуулгада мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн удаадахи формулоор тодорхойлогдоно:

$$C_{квс} = \frac{V_{квс} \times K_{гквс}}{\sum_{i=1}^t P_{iквс}}, \text{ хаана:}$$

$V_{квс}$ - «Хүдөө ажахын эмхинүүдтэ, таряашадай (малшадай) ажахынуудта ба үмсын хэрэг эрхилэгшэдтэ хартаабха үйлэдбэрилһэн» гэхэн ашаглалгын

үрэ дүн туйлаха зорилготойгоор шэлэн абалгын хэмжээндэ хубаарилагдадаг мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн»;

t - тус дотор пунктаар хараалагдаһан мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай тоо;

P_{ikvc} - байгша ондо хартаабха үйлэдбэрийн түсэблэгдэһэн хэмжээн;

$K_{гквс}$ - мүнгэн дэмжэлтэ ашаглалгын үрэ дүнгэй үдхэгшэ, тэрэ удаадахи томьёото тодорхойлолтоор үдхэгшэ элирхэйлэгдэдэг:

$$K_{гквс} = \frac{\sum_{i=1}^t P_{ikvc}}{G_{квс}}, \text{ хаана:}$$

$G_{квс}$ - «Хүдөө ажахын эмхинүүдтэ, таряашадай (фермерэй) ажахынуудта ба хубиин олзын хэрэг эрхилэгшэдтэ хартаабха үйлэдбэрилэгдөө» гэхэн мүнгэн дэмжэлтэ хэрэглэһэнэй үрэ дүнгэй удха шанар.

Хэрбээ тоолоходо, $K_{гквс}$ -эй удха 1-һээ ехэ байбал, үдхэгшын удха 1-тэй тэнсүү хэрэглэгдэдэг.

Тус дотор пунктаар хараалагдаһан мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн i -дэхи абагшада ($R_{квс}$) удаадахи томьёото тодорхойлолтоор элирхэйлэгдэдэг:

$$R_{квс} = P_{ikvc} \times C_{квс}$$

4) Нээмэл хүрьһэнэй овош ($C_{овс}$) үйлэдбэрилгын талаар хартаабха ба овошийн үйлэдбэри дээшэлүүлгэдэ мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн удаадахи формулоор тодорхойлогдодог:

$$C_{овс} = \frac{V_{овс} \times K_{говс}}{\sum_{i=1}^t P_{iовс}}, \text{ хаана:}$$

$V_{овс}$ - «Хүдөө ажахын эмхинүүдтэ, таряашадай (малшадай) ажахынуудта ба үмсын хэрэг эрхилэгшэдтэ нээмэл хүрьһэнэй овош үйлэдбэрилэгдөө» гэхэн ашаглалгын дүн туйлаха зорилготойгоор шэлэн абалгын хэмжээндэ хубаарилагдаһан мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн»;

t - тус дотор пунктаар хараалагдаһан мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай тоо;

$P_{iовс}$ - i -н абагшын байгша жэлдэ нээмэл хүрьһэнэй овош үйлэдбэрилгын түсэбтэ хэмжээн;

$K_{говс}$ - мүнгэн дэмжэлтэ ашаглаһанай удаадахи томьёото тодорхойлолтоор үдхэгшэ элирхэйлэгдэдэг:

$$K_{говс} = \frac{\sum_{i=1}^t P_{iовс}}{G_{овс}}, \text{ хаана:}$$

Говс - «Хүдөө ажахын эмхинүүдтэ, таряашадай (фермерэй) ажахынуудта ба хубиин олзын хэрэг эрхилэгшэдтэ нээмэл хүрһэнэй овош үйлэдбэрилэгдөө» гэхэн мүнгэн дэмжэлтэ хэрэглэһэнэй үрэ дүнгэй удха шанар.

Хэрбээ тоолоходо, Кговс-эй удха 1-һээ ехэ байбал, үдхэгшын удха 1-тэй тэнсүү хэрэглэгдэдэг.

Тус дотор пунктаар хараалагдаһан мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн i-дэхи абагшада (Ровс) удаадахи томьёото тодорхойлолтоор элирхэйлэгдэдэг:

$$Ровс = Рiовс \times Совс$$

5) Үмсын хамһабариин ажахы эрхилдэг ба «Мэргэжэлэй олзо оршын татабари» (Склпх) гэхэн тусхай татабариин гурим хэрэглэдэг эрхэтэдэй хартаабха ба овош үйлэдбэрилгын хубида хартаабха ба овош үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлгэдэ мүнгэн дэмжэлтын табиса иигэжэ тодорхойлогдодог:

$$С_{клпх} = \frac{V_{клпх} \times K_{гклпх}}{\sum_{i=1}^t P_{iклпх}}, \text{ хаана:}$$

$V_{клпх}$ - хэрэглэлгын дүн туйлаха зорилготойгоор шэлэн абалгын хэмжээндэ хубаарилагдаһан мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн «Үмсын хамһабариин ажахы эрхилдэг ба «Мэргэжэлэй олзо оршын татабари» гэхэн тусхай татабариин журам хэрэглэдэг эрхэтэдэй үйлэдбэрилһэн хартаабха үйлэдбэрилэгдөө;

t - тус дотор пунктаар хараалагдаһан мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай тоо;

$P_{iклпх}$ - үмсын хамһабариин ажахы эрхилдэг ба «Мэргэжэлэй олзо оршын татабари» гэхэн тусхай татабариин гурим хэрэглэдэг эрхэтэдэй хартаабха худалдалгын түсэбтэ хэмжээн байгша жэлдэ i-н абагшын;

$K_{гклпх}$ - мүнгэн дэмжэлтэ ашаглаһанай удаадахи томьёото тодорхойлолтоор үдхэгшэ элирхэйлэгдэдэг:

$$K_{гклпх} = \frac{\sum_{i=1}^t P_{iклпх}}{G_{клпх}}, \text{ хаана:}$$

$G_{клпх}$ - мүнгэн дэмжэлтэ хэрэглэлгын үрэ дүнгэй удха шанар «Үмсын хамһабариин ажахы эрхилдэг болон «Мэргэжэлэй олзо оршын татабари» гэхэн тусхай татабариин гурим хэрэглэдэг эрхэтэдэй үйлэдбэрилһэн хартаабха худалдагдаа.

Хэрбээ тоолоходо, $K_{гклпх}$ -гай удха 1-һээ ехэ байбал, үдхэгшын удха 1-тэй тэнсүү хэрэглэгдэдэг.

Тус дотор пунктаар хараалагдаһан мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн i-дэхи

абагшада (R_{klpx}) удаадахи томьёото тодорхойлолтоор элирхэйлэгдэдэг:

$$R_{klpx} = P_{iklpx} \times C_{klpx}$$

б) Үмсын хамһабариин ажахы эрхилдэг ба «Мэргэжэлэй олзо оршын татабари» ($C_{олpx}$) гэхэн тусхай татабариин журам хэрэглэдэг эрхэтэдэй нээмэл хүрьһэнэй овош үйлэдбэрилгын хубида хартаабха ба овош үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлгэдэ мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн удаадахи гуримаар тодорхойлогдодог:

$$C_{олpx} = \frac{V_{олpx} \times K_{ролpx}}{\sum_{i=1}^t P_{iолpx}}, \text{ хаана:}$$

$V_{олpx}$ - хэрэглэлгын дүн туйлаха зорилготойгоор шэлэн абалгын хэмжээндэ хубаарилагдаһан мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн «Үмсын хамһабариин ажахы эрхилдэг ба «Мэргэжэлэй олзо оршын татабари» гэхэн тусхай татабариин журам хэрэглэдэг эрхэтэдэй үйлэдбэрилһэн нээмэл хүрьһэнэй овош үйлэдбэрилэгдөө» гэхэн хэмжээ;

t - тус дотор пунктаар хараалагдаһан мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай тоо;

$P_{iолpx}$ - үмсын хамһууриин ажахы эрхилдэг ба «Мэргэжэлэй олзо оршын татабари» гэхэн тусхай татабариин гурим хэрэглэдэг эрхэтэдэй нээмэл хүрьһэнэй худалдагдаһан овошнуудай түсэбтэ хэмжээн байгша жэлдэ i -н абагшын;

$K_{ролpx}$ - мүнгэн дэмжэлтэ ашаглаһанай удаадахи томьёото тодорхойлолтоор үдхэгшэ элирхэйлэгдэдэг:

$$K_{ролpx} = \frac{\sum_{i=1}^t P_{iолpx}}{G_{олpx}}, \text{ хаана:}$$

- $G_{олpx}$ - мүнгэн дэмжэлтэ ашаглалгын үрэ дүнгэй удха шанар үмсын хамһабариин ажахы эрхилдэг ба «Мэргэжэлэй олзо оршын татабари» гэхэн тусхай татабариин гурим хэрэглэдэг эрхэтэдэй үйлэдбэрилһэн нээмэл хүрьһэнэй овош үйлэдбэрилэгдөө.

Хэрбээ тоолоходо, $K_{ролpx}$ удха 1-һээ ехэ байбал, үдхэгшын удха 1-тэй тэнсүү хэрэглэгдэдэг.

Тус дотор пунктаар хараалагдаһан мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн i -дэхи абагшада ($R_{олpx}$) удаадахи томьёото тодорхойлолтоор элирхэйлэгдэдэг:

$$R_{олpx} = P_{iолpx} \times C_{олpx}$$

1.2.20. 30-дахи пунктда:

1.2.20.1. Нэгэдэхи абзацта «мэдээсэл тухай эрилтэнүүдэй» гэхэн үгэнүүдые «мэдээсэл тухай эрилтэнүүдэй (оньһоной арга боломжын бии хаань)» гэжэ һэлгэхэ.

1.2.20.2. Нэгэдэхи абзацай удаа удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Сахим мүнгэн» байгуулгада Хэлсээ баталха үйлэдбэридэ хэрэглэхэ арга боломжын үгы хаань, Хэлсээн, Хэлсээндэ нэмэлтэ хэлсээнүүд саарһан дансын түхэлөөр байгуулагдажа, таланууд гар табидаг.»

1.2.21. 31-дэхи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«31. Хэрбээ Тус Гуримай 30-дахи пунктда тогтоогдоһон болзорто Хэлсээндэ гар табилга хангаагүй байһан ушарта мүнгэн дэмжэлтэ абагша Хэлсээ баталалгаһаа хулжаһан гэжэ тоологдохо. Нэгэ гү, али хэдэн мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай Хэлсээ баталхаяа арсаһан ушарта мүнгэн дэмжэлтэ абагшын мүнгэн бусад мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай дунда адли хубяар шэнээр хубаарилагдадаг. Мүнгэ хубаарилга тус Гуримай 28-дахи пунктын ёһоор бэелүүлэгдэдэг.»

1.2.22. 32-дохи пунктда:

1.2.22.1. Хоёрдохи, гурбадахи абзацуудта «хэлсээнүүдэй үндэһөөр» гэхэн үгэнүүдэй удаа «(хэлсээнүүдэй)» гэхэн үгэ нэмэхэ.

1.2.22.2. Арбан табадахи абзацта «Үрэхэ хүрэнгэ эрхилхэ тухай» гэхэн Холбоото уласай хуулийн» гэхэн үгэнүүдэй удаа «заагдаһан Холбоото уласай хуулийн 13-дахи статьягай 3-дахи хубийн ёһоор хайн шанарай ба тарилгын (тариха) шанарай харуулалтануудай элирхэйлэгдэһэн үдэртэ» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ.

1.2.23. 33-дахи пунктда:

1.2.23.1. Дүрбэдэхи абзац хаһаха.

2.23.2. Долоодохи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«Жэлэй дүнгүүдээр тоосоото жэлэй удаадахи жэлэй феввалиин 1-һээ орой бэшэ болзорто «Сахим мүнгэн» байгуулгада абагшад Яаманда удаадахи дансануудые тушаадаг:».

1.2.23.3. «а» дотор пунктын хоёрдохи абзацта «, минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ талаар дурадхалнуудтай» гэхэн үгэнүүдые хаһаха.

1.2.23.4. «а» дотор пунктын гурбадахи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«- тус Гуримай 5-дахи хабсаргалтын ёһоор нютагай засагай байгууламжын засаг даргын гү, али тэрэнэй бүрин этигэмжэтэ нюурай баталһан тарилгын ажал үнгэргэхэ тухай шийдхэбэрийн буулгабари;».

1.2.23.5. «а» дотор пунктын табадахи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«- байгша ондо оруулхын тула эрдэсэй үтэгжүүлгэ, тэрэ тоодо шэнгэн үтэгжүүлгэ худалдан абаһые баталһан дансануудай буулгабаринууд, зүгөөр орооһото ургамалнууд ба тоһоной ургамалнууд доро бэеын шэгнүүртэ 40 кг/га (гү, али 13 кг д.в. - һээ бага бэшэ), тоһоной ургамалнууд доро 30 кг/га (гү, али 10 кг д. в. - һээ бага бэшэ), тэжээлэй

ургамалнууд доро 40 кг/га (гү, али 13 кг д. в. - хаа бага бэшэ) бэсын шэгнүүртэ 150 кг/га (гү, али 52 килограммхаа бага бэшэ д. в.), тэрэ тоодо:».

1.2.23.6. «б» дотор пунктын хоёрдохи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«- тус Гуримай 5-дахи хабсаргалтын ёһоор нютагай засагай байгууламжын засаг даргын гү, али тэрэнэй бүрин этигэмжэтэ нюурай баталһан тарилгын ажал үнгэргэхэ тухай шийдхэбэрийн буулгабари».

1.2.23.7. «б» дотор пунктын гурбадахи абзац хаһаха.

1.2.23.8. Подпункт «б» дополнить абзацем следующего содержания:

«- тус Гуримай 7-дохи хабсаргалтын ёһоор мүнгэ ашаглалгын ашаг үрэ тухай тоосоон.»

1.2.24. 3-дахи хабсаргалта хүсээ буураһанда тоолохо.

5-дахи хабсаргалты тус тогтоолой 1-дэхи хабсаргалтын * ёһоор шэнэ найруулгаар бэшэхэ.

1.2.26. 6-дахи хабсаргалты тус тогтоолой 2-дохи хабсаргалтын * ёһоор шэнэ найруулгаар бэшэхэ.

1.2.27. Тус тогтоолой 3-дахи хабсаргалтын ёһоор 7-дохи хабсаргалта нэмэхэ.

1.3. 2-дохи хабсаргалтада:

1.3.1. Удаадахи удхатай 12.1-дэхи абзац нэмэхэ:

«12.1. Шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудые оруулга Яаман мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэдэ хабаадагшадай мэдүүлгэнүүдые абалгын дүүрэн үдэрһөө хойшо бэшэ удаадахи эрхэ нүхэсэл сахилгатайгаар бэелүүлхэ:

- шэлэлгэдэ хабаадагшадай мэдүүлгэнүүдые үгэлгын болзор иимэ хубилалтануудые оруулһан үдэрэй удаадахи үдэрһөө мэдүүлгэнүүдые абалгын дүүрэхэ үдэр болотор заагдаһан болзор литын 3 үдэрһөө бага бэшэ байхаар һунаагдаха ёһотой;

- мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудые оруулхада, мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгын арга хубилгажа болохогүй;

- хэрбээ мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо мэдүүлгэнүүдые абажа эхилхэ үдэрэй удаа мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэдэ хабаадагшадай мэдүүлгэдэ хубилалтануудые оруулха эрхэ хараалһан дүрим оруулагдадаг;

- Мэдүүлгэ бариһан мүнгэн дэмжэлтэ абагшадые шэлэлгэдэ хабаадагшад «Сахим мүнгэн» гэхэн байгуулга хэрэглэн, мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудые оруулһан үдэрэй удаадахи үдэрһөө хойшо бэшэ мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудые оруулха тухай дуулгагдадаг.».

1.3.2. 13-дахи пунктда:

1.3.2.1. Арбан дүрбэдэхи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«- шэлэлгэдэ хабаадагшадта хүдөө ажахын үйлэдбэрийн бээлүүлэгдэжэ байһан гү, али бээлүүлэгдэхээр түсэблэгдэһэн газарай участогууды ашаглалгын эрхэ бии байлгын баримтата гэршэлэлгэ;».

1.3.2.2. Арбан табадахи абзац хаһаха.

1.3.2.3. Удаадахи удхатай абзацууды нэмэхэ:

«- уһа үгэхэ (илган үгэхэ) талаар туһа хангамжын түлөө газар һайжаруулгын талаар Холбоото Уласай гүрэнэй бюджетэй эмхи зургаанай ба (гү, али) уһа үгэхэ (илган үгэхэ) талаар туһа хангамжа абагшаһаа 50 мянган түхэригһөө дээшэ хэмжээгээр үри нэхэбэри тухай заагдаһан эмхи зургаанай сүүдээр абтаһан заргын мэдүүлгын Оросой Холбоото Уласай Хүдөө ажахын яаманай албан мэдэлэй холбоото уласай гүрэнэй бюджетэй эмхи зургаанай урда болзорын үнгэрһэн үрийн үгы байлга;

- «Хүдөө ажахын үүргэтэй газарнуудай гүрэнэй тобыёг эрхилэлгын гурим тухай» гэхэн Оросой Холбоото Уласай Засагай газарай 2023.02.02-ой №154 тогтоолоор баталагдаһан хүдөө ажахын үүргэтэй газарнуудай гүрэнэй тобыёг эрхилэлгын Дүримүүдэй 1-дэхи хабсаргалтын ёһоор хүдөө ажахын үүргэтэй газарнуудай эзэдэй, газар ашаглагшадай, газарай эзэдэй болон хүдөө ажахын үйлэдбэри бээлүүлхээр түсэблэгдэһэн хэһэг газарнуудай хүлһэлэгшэдэй тушаадаг мэдээнүүды хүдөө ажахын үүргэтэй газарнуудай гүрэнэй тобыёгто оруулалга;

- мүнгэн дэмжэлтэ үгэлгын жэлэй урдахи 12 һараһаа бага бэшэ сагта үйлэдбэрийн ажал ябуулга эрхилэлгэ.».

1.3.3. 15-дахи пунктда:

1.3.3.1. 7-дохи дотор пунктын удаа удаадахи удхатай дотор пункт нэмэхэ:

«8) шэлэлгэдэ хабаадагшын мэдүүлгэ бариһан һарын 1-һээ эртэ бэшэ бүридхэгдэһэн хүдөө ажахын үйлэдбэри бээлүүлдэг гү, али бээлүүлхээ түсэблэһэн хүдөө ажахын шэглэлэй газарай хэһэгүүд тухай мэдээнүүды хүдөө ажахын шэглэлэй газарнуудай гүрэнэй тобыёгто оруулалгы баталһан, хуулита эзэнэй гар табилгаар гэршэлэгдэһэн данса.».

1.3.3.2. Арбан нэгэдэхи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«Хэрбээ тус пунктын 7-дохи, 8-дахи дотор пунктнуудта заагдаһан дансануудай үгтөөгүй һаань, Яаман албан зургаанууд хоорондын харилсаанай гуримаар тэдэниие өөрөө эрижэ абадаг.».

1.3.4. 18-дахи пунктын нэгэдэхи абзацта «дансануудай» гэхэн үгэ «мэдүүлгэнүүдэй» гэжэ һэлгэхэ.

1.3.5. 19-дэхи пунктда:

1.3.5.1. Гурбадахи абзацай удаа удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Тус пунктын ёһоор шэлэн абалга болюулха болзорой дүүрэхэнэй удаа болон шэлэн абалгын илагшатай (илагшадтай) хэлсээ баталхаһаа урид Яаман имагтал Оросой Холбоото Уласай Эрхэтэнэй кодексын 401-дэхи статьягай 3-дахи пунктын ёһоор дабашагүй хүсэнэй эрхэ байдалай тохёолдоһон ушарта шэлэн абалга болюулха аргатай.».

1.3.5.2. Дүрбэдэхи абзацай удаа удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Хэрбээ мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэнэй дүнгүүдээр ори ганса мэдүүлгын шэлэн абалга үнгэргэхэ тухай соносхолдо тогтоогдоһон эрилтэнүүдтэ зохистой гэжэ тоологдоһон хаань, болоогүй гэжэ тоологдоһон шэлэн абалгада хабаадагшатай хэлсээн баталагдадаг.».

1.3.5.3. Табадахи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«Байгша мүнгэн хангай жэлэй туршада бюджетэй уялгануудай хизаартай хэмжээнүүдэй дээшэлһэн ушарта Яаман нэмэлтэ шэлэн абалга үнгэргэхэ тухай соносходог.».

1.3.6. 20-дохи пунктда «Буряад Уласай Хүдөө ажахын ба эдээ хоолой сайдай (тэрэнэй бүрин этигэмжэтэ нюурай)» гэхэн үгэнүүдые «комиссиин түрүүлэгшын ба комиссиин гэшүүдэй» гэжэ хэлгэхэ.

1.3.7. 22-дохи пунктда:

1.3.7.1. Хоёрдохи абзацта «ажалай 5 үдэрэй туршада» гэхэн үгэнүүдые «ажалай 10 үдэрэй туршада» гэжэ хэлгэхэ.

1.3.7.2. Наймадахи абзацай һүүлээр иимэ удхатай абзацуудые нэмэхэ:

«- мүнгэн дэмжэлтэ абahan жэлэй урдахы жэлдэ Оросой Холбоото Уласай Хүдөө ажахын Яаманай албан мэдэлэй газар хайжаруулгын талаар холбоото уласай гүрэнэй бюджетэй эмхи зургаанай урда уһа үгэхэ (илган үгэхэ) талаар туһа хангамжын болзорһоо хэтэрһэн үрийн байһан гү, али үгы тухай мэдээнүүдые, тэрэнэй дэбисхэр дээрэ мүнгэ абагша ажал ябуулдаг. Хэрбээ шэлэлгэдэ хабаадагшын талаар тус мэдээсэл байгша жэлдэ гүрэнэй дэмжэлгын бусад хэмжээнүүдэй хэмжээн соо эригдэхэн байбал, дахин эрилтэ хэгдэдэггүй;

- хүдэлэсэгүй зөөрийн гүрэнэй Ниитэ нэгэн тобьёһоо буулгабари.».

1.3.8. 25-дахы, 26-дахы пунктнуудые хүсээ буураһанда тоолохо.

1.3.9. 27-дохи пунктда:

1.3.9.1. Абзац первый изложить в следующей редакции:

«27. Мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ дүүргэхэ ба шэлэн абалгын илагшые (илагшадые) тодорхойлох зорилгоор Комисси мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэ болзорой дүүрэхэн үдэрһөө 1-дэхи ажалта үдэрһөө орой бэшэ шэлэн абалгын дүнгүүдые таталгын тогтоомжо бүрилдүүлдэг.».

1.3.9.2. Хоёрдохи абзацта «Буряад Уласай Хүдөө ажахын ба эдээ хоолой сайдай (тэрэнэй бүрин этигэмжэтэ нюурай)» гэхэн үгэнүүдые «комиссиин түрүүлэгшын ба комиссиин гэшүүдэй» гэжэ хэлгэхэ.

1.3.9.3. Удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Шэлэн абалгын дүнгүүдые таталгын баримта гэршэлһэн дансада хубилалтануудые оруулалга хадаа хубилалтануудые оруулһан шалтагануудые заалгатай баримта гэршэлһэн дансын шэнэ хубилбари бүрилдүүлхэ аргаар шэлэн абалгын дүнгүүдые таталгын баримта гэршэлһэн дансын түрүүшын хубилбаринуудта гар табигдаһан үдэрһөө литын 10 үдэрһөө орой бэшэ бээлүүлэгдэдэг.».

1.3.10. 28-дахы пунктда удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Шэлэлгэдэ хабаадагшын (мэдүүлгэ баригшын) үрэнэ Буряад Уласай үрэнэ хүрэнгэ эрхилдэг ажахынуудһаа худалдан абаһан ушарта мүнгэн дэмжэлтын хэмжээ тоолон гаргахата, уласай бюджетэй мүнгэнэй ашаар 1,2 хэмжээнэй дээшлүүлгын үдхэгшэ хэрэглэгдэдэг.»

1.3.11. «VI. Хэлсээ баталха эрилтэнүүд ба гурим» гэхэн мүн удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«VII. Хэлсээ баталха эрилтэнүүд ба гурим».

1.3.12. 30-дахи пунктда:

1.3.12.1. Нэгэдэхи абзацта «мэдээсэл тухай эрилтэнүүдэй» гэхэн үгэнүүдые «мэдээсэл тухай эрилтэнүүдэй (оньһоной арга боломжын бии хаань)» гэжэ хэлгэхэ.

1.3.12.2. Нэгэдэхи абзацай удаа удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Сахим бюджет» байгуулгада Хэлсээ баталха үйлэдбэридэ хэрэглэхэ арга боломжын үгы хаань, Хэлсээн, Хэлсээндэ нэмэлтэ хэлсээнүүд саарһан дансын түхэлөөр байгуулагдажа, таланууд гар табидаг.»

1.3.13. 32-дохи пунктын хоёрдохи, гурбадахи абзацуудта «хэлсээнүүдэй үндэһөөр» гэхэн үгэнүүдэй удаа «(хэлсээнүүдэй)» гэхэн үгэ нэмэхэ.

1.3.14. VII. Мүнгэн дэмжэлтэ үгэлгын эрхэ нүхэсэл ба гурим сахилгын ба тэдэниие эбдэһэнэй түлөө харюусалгын хойноһоо тоосоондо, хиналта (шалгалта) бээлүүлгэдэ эрилтэнүүд» гэхэн мүн удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«VIII. Мүнгэн дэмжэлтэ үгэлгын эрхэ нүхэсэл ба гурим сахилгын ба тэдэниие эбдэһэнэй түлөө харюусалгын хойноһоо тоосоондо, хиналта (саг үргэлжын шалгалта) бээлүүлгэдэ эрилтэнүүд».

1.3.15. 33-дахи пунктда:

1.3.15.1. Дүрбэдэхи абзац хаһаха.

1.3.15.2. Долоодохи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«Жэлэй дүнгүүдээр тоосоото жэлэй удаадахи жэлэй феввалиин 1-һээ орой бэшэ болзорто «Сахим мүнгэн» байгуулгада абагшад Яаманда удаадахи дансануудые тушаадаг:»

1.3.16. 38-дахи пунктын «б» дотор пункта «42-дохи пунктда» гэхэн үгэнүүдые «40-дэхи пунктда» гэжэ хэлгэхэ.

1.3.17. 3-дахи хабсаргалтые тус тогтоолой 4-дэхи хабсаргалтын* ёһоор шэнэ найруулгаар бэшэхэ.

1.4. 3-дахи хабсаргалтада:

1.4.1. Удаадахи удхатай 11.1-дэхи пункт нэмэхэ:

«11.1. Шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудые оруулга Яаман мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэдэ хабаадагшадай мэдүүлгэнүүдые абалгын дүүрэхэн үдэрһөө хойшо бэшэ удаадахи эрхэ нүхэсэл сахилгатайгаар бээлүүлхэ:

- шэлэлгэдэ хабаадагшадай мэдүүлгэнүүдые үгэлгын болзор иимэ хубилалтануудые оруулһан үдэрэй удаадахи үдэрһөө мэдүүлгэнүүдые

абалгын дүүрэхэ үдэр болотор заагдаһан болзор литын 3 үдэрһөө бага бэшэ байхаар һунаагдаха ёһотой;

- мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудые оруулхада, мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгын арга хубилгажа болохогүй;

- хэрбэеэ мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо мэдүүлгэнүүдые абажа эхилхэ үдэрэй удаа мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэдэ хабаадагшадай мэдүүлгэдэ хубилалтануудые оруулха эрхэ хараалһан дүрим оруулагдадаг;

- Мэдүүлгэ бариһан мүнгэн дэмжэлтэ абагшадые шэлэлгэдэ хабаадагшад «Сахим мүнгэн» гэхэн байгуулга хэрэглэн, мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудые Оруулһан үдэрэй удаадахи үдэрһөө хойшо бэшэ мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудые оруулха тухай дуулгагдадаг.».

1.4.2. 12-дохи пунктда:

1.4.2.1. Арбан дүрбэдэхи абзац хаһаха.

1.4.2.2. Удаадахи удхатай абзацуудые нэмэхэ:

«- уһа үгэхэ (илган үгэхэ) талаар туһа хангамжын түлөө газар хайжаруулгын талаар Холбоото Уласай гүрэнэй бюджетэй эмхи зургаанай ба (гү, али) уһа үгэхэ (илган үгэхэ) талаар туһа хангамжа абагшаһаа 50 мянган түхэригһөө дээшэ хэмжээгээр үри нэхэбэри тухай заагдаһан эмхи зургаанай сүүдээр абтаһан заргын мэдүүлгын Оросой Холбоото Уласай хүдөө ажахын Яаманай албан мэдэлэй холбоото уласай гүрэнэй бюджетэй эмхи зургаанай урда болзорын үнгэрһэн үрийн үгы байлга;

- үмсын хамһабариин ажахы эрхилдэг ба «Мэргэжэлэй олзо оршын татабари» гэхэн тусхай татабариин журам хэрэглэдэг эрхэтэдһээ гадна «Хүдөө ажахын үүргэтэй газарнуудай гүрэнэй тобьёг эрхилэлгын гурим тухай» гэхэн Оросой Холбоото Уласай Засагай газарай 2023.02.02-ой №154 тогтоолоор баталагдаһан хүдөө ажахын үүргэтэй газарнуудай гүрэнэй тобьёг эрхилэлгын Дүримүүдэй 1-дэхи хабсаргалтын ёһоор хүдөө ажахын үүргэтэй газарнуудай эзэдэй, газар ашаглагшадай, газарай эзэдэй ба хэһэг газарнуудые хүлһэлэгшэдэй тушаадаг мэдээнүүдые хүдөө ажахын үүргэтэй газарнуудай гүрэнэй тобьёгто оруулалга;

- «Хүдөө ажахын даадхалай халбарида гүрэнэй дэмжэлтэ тухай» гэхэн Холбоото Уласай хуулийн 8-дахи статьягай 1-дэхи хубийн 1-дэхи пунктаар хараалагдаһан бүхы гү, али хэдэн үйлэ хэрэгүүдэй болоходо, мүнгэн зөөри абагшадай хүдөө ажахын соёлой ургаса алдаха (хосорхо) аюулай даадхал онсо өөрсэ ба эрхим үрэхэнэй хартаабхаар ба (гү, али) огородой эдээнэй үрэхэ тарилгаар эзэлэгдэхэн тарилгын талмайһаа гадна хүдөө ажахын ургамалнууд доро таригдаһан эрхим хайн үрэхөөр тарилгын талмайнуудта бээлүүлэгдэдэгтийн «хүдөө ажахы хүгжөөлгэ тухай» гэхэн Холбоото Уласай хуулида болон (гү, али) «хүдөө ажахын даадхалай

налбарид гүрэнэй дэмжэлгэ тухай болон «Хүдөө ажахы хүгжөөлгэ тухай» гэхэн холбоото уласай хуулида хубилалтануудыг оруулха тухай» гэхэн холбоото уласай хуулийн 8-дахи статьягай 1-дэхи хубиин 4-дэхи пунктаар хараалагдаһан үйлэ хэрэгүүдтэ хубилалтануудыг оруулха тухай.».

1.4.3. 14-дэхи пунктда удаадахи удхатай 7-дохи дотор пункт нэмэхэ:

«7) шэлэн абалгада хабаадагшын мэдүүлгэ бариһан харын 1-һээ эртэ бэшэ бүрилдүүлэгдэһэн, үмсын хамһабариин ажахы эрхилдэг ба «Мэргэжэлэй олзо оршын татабари» гэхэн тусхай татабариин гурим хэрэглэдэг эрхэтэдһээ гадна хуулита эзэнэй гар табилгаар үнэлэгдэһэн хүдөө ажахын үйлэдбэри бээлүүлдэг гү, али бээлүүлхээс түсэблэдэг хүдөө ажахын үүргэтэй хэһэг газарнууд тухай мэдээнүүдыг хүдөө ажахын үүргэтэй газарнуудай гүрэнэй тобьёгто оруулһыг баталһан данса.

Заагдаһан баримта бэшэгэй үзүүлэгдээгүй ушарта Яаман албан хоорондын харилсалгын гуригаар өөрөө эрижэ абадаг.».

1.4.4. Удаадахи удхатай 14.3-дахи пункт нэмэхэ:

«14.3. Үмсын хамһабариин ажахы эрхилдэг ба «Мэргэжэлэй олзо оршын татабари» гэхэн тусхай татабариин гурим хэрэглэдэг эрхэтэд нэмэжэ тушаадаг:

1) мэргэжэлэй олзо оршын татабари түлэгшэ гэжэ хубиин ньюурыг бүридхэлдэ абаһан (бүридхэлһөө гаргаһан) тухай тайлбари данса;

2) тэдхэмжэ үгэлгын жэлэй урдахи 12 һараһаа бага бэшэ сагта үйлэдбэрийн ажал ябуулга эрхилэлгыг гэршэлһэн «Ажахы хүтэлэлгын дэбтэрнүүдэй түхэл ба гурим баталха тухай» Оросой Хүдөө ажахын Яаманай 2022.09.27-ой №629 захиралтаар баталагдаһан түхэлдэ таараха сахим ажахы хүтэлэлгын дэбтэрһээ буулгабари.».

1.4.5. 15-дахи пунктда «, зорилгонуудай» гэжэ үгэ хаһаха.

1.4.6. 17-дохи пунктын нэгэдэхи абзацта «дансануудай» гэхэн үгэ «мэдүүлгэнүүдэй» гэжэ һэлгэхэ.

1.4.7. 18-дахи пунктда:

1.4.7.1. Гурбадахи абзацай удаа удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Тус пунктын ёһоор шэлэн абалга болюулха болзорой дүүрэхэнэй удаа болон шэлэн абалгын илагшатай (илагшадтай) хэлсээ баталхаһаа урид Яаман имагтал Оросой Холбоото Уласай Эрхэтэнэй кодексын 401-дэхи статьягай 3-дахи пунктын ёһоор дабашагүй хүсэнэй эрхэ байдалай тохёолдоһон ушарта шэлэн абалга болюулха аргатай.».

1.4.7.2. Дүрбэдэхи абзацай удаа удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Хэрбээ мэдүүлгэнүүдыг хаража үзэхэнэй дүнгүүдээр ори ганса мэдүүлгын шэлэн абалга үнгэргэхэ тухай соносхолдо тогтоогдоһон эрилтэнүүдтэ зохистой гэжэ тоологдоһон һаань, болоогүй гэжэ тоологдоһон шэлэн абалгада хабаадагшатай хэлсээн баталагдадаг.».

1.4.7.3. Табадахи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«Байгша мүнгэн һангай жэлэй туршада бюджетэй уялгануудай хизаартай хэмжээнүүдэй дээшэлһэн ушарта Яаман нэмэлтэ шэлэн абалга үнгэргэхэ тухай соносходог.».

1.4.8. 19-дэхи пунктда «Буряад Уласай Хүдөө ажахын ба эдээ хоолой сайдай (тэрэнэй бүрин этигэмжэтэ нюурай)» гэхэн үгэнүүдые «комиссиин түрүүлэгшын ба комиссиин гэшүүдэй» гэжэ хэлгэхэ.

1.4.9. 21-дэхи пунктда:

1.4.9.1. Хоёрдохи абзацта «ажалай 5 үдэрэй туршада» гэхэн үгэнүүдые «ажалай 10 үдэрэй туршада» гэжэ хэлгэхэ.

1.4.9.2. Юһэдэхи абзацай удаа удаадахи удхатай абзацуудые нэмэхэ:

«- мүнгэн дэмжэлтэ абahan жэлэй урдахы жэлдэ газар хайжаруулгын талаар холбоото уласай гүрэнэй бюджетэй эмхи зургаанай урда уһа үгэхэ (илган үгэхэ) талаар туһа хангамжын болзорһоо хэтэрһэн үрийн байһан гү, али үгы тухай мэдээнүүдые, тэрэнэй дэбисхэр дээрэ мүнгэ абагша ажал ябуулдаг. Хэрбээ шэлэлгэдэ хабаадагшын талаар тус мэдээсэл байгша жэлдэ гүрэнэй дэмжэлгын бусад хэмжээнүүдэй хэмжээн соо эригдэһэн байбал, дахин эрилтэ хэгдэдэггүй;

- хүдэлэсэгүй зөөрийн гүрэнэй Ниитэ нэгэн тобыёһоо буулгабари.».

1.4.10. 24-дэхи пункт хүсээ буураһанда тоолохо.

1.4.11. 26-дахы пунктда:

1.4.11.1. Нэгэдэхи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«26. Мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ дүүргэхэ ба шэлэн абалгын илагшы (илагшадые) тодорхойлох зорилгоор Комисси мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэ болзорой дүүрэхэн үдэрһөө 1-дэхи ажалта үдэрһөө орой бэшэ шэлэн абалгын дүнгүүдые таталгын тогтоомжо бүрилдүүлдэг.».

1.4.11.2. Хоёрдохи абзацта «Буряад Уласай Хүдөө ажахын ба эдээ хоолой сайдай (тэрэнэй бүрин этигэмжэтэ нюурай)» гэхэн үгэнүүдые «комиссиин түрүүлэгшын ба комиссиин гэшүүдэй» гэжэ хэлгэхэ.

1.4.11.3. Удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Шэлэн абалгын дүнгүүдые таталгын баримта гэршэлһэн дансада хубилалтануудые оруулалга хадаа хубилалтануудые оруулһан шалтагануудые заалгатай баримта гэршэлһэн дансын шэнэ хубилбари бүрилдүүлхэ аргаар шэлэн абалгын дүнгүүдые таталгын баримта гэршэлһэн дансын түрүүшын хубилбаринуудта гар табигдаһан үдэрһөө литын 10 үдэрһөө орой бэшэ бэелүүлэгдэдэг.».

1.4.12. 29-дэхи пунктда:

1.4.12.1. Нэгэдэхи абзацта «мэдээсэл тухай эрилтэнүүдэй» гэхэн үгэнүүдые «мэдээсэл тухай эрилтэнүүдэй (оньһоной арга боломжын бии хаань)» гэжэ хэлгэхэ.».

1.4.12.2. Нэгэдэхи абзацай удаа удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Сахим мүнгэн» байгуулгада Хэлсээ баталха үйлэдбэридэ хэрэглэхэ арга боломжын үгы хаань, Хэлсээн, Хэлсээндэ нэмэлтэ хэлсээнүүд саарһан дансын түхэлөөр байгуулагдажа, таланууд гар табигдаг.».

1.4.13. 37-дохи пункттын «б» дотор пунктда «42-дохи пунктда» гэхэн үгэнүүдые «39-дэхи пункттын» гэжэ хэлгэхэ.

1.5. В 4-дэхи хабсаргалтада:

1.5.1. Удаадахи удхатай 11.1-дэхи пункт нэмэхэ:

«11.1. Шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудые оруулга Яаман мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэдэ хабаадагшадай мэдүүлгэнүүдые абалгын дүүрэн үдэрһөө хойшо бэшэ удаадахи эрхэ нүхэсэл сахилгатайгаар бэелүүлхэ:

- шэлэлгэдэ хабаадагшадай мэдүүлгэнүүдые үгэлгын болзор иимэ хубилалтануудые оруулхан үдэрэй удаадахи үдэрһөө мэдүүлгэнүүдые абалгын дүүрэхэ үдэр болотор заагдаһан болзор литын 3 үдэрһөө бага бэшэ байхаар һунаагдаха ёһотой;

- мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудые оруулхада, мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгын арга хубилгажа болохогүй;

- хэрбээ мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо мэдүүлгэнүүдые абажа эхилхэ үдэрэй удаа мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэдэ хабаадагшадай мэдүүлгэдэ хубилалтануудые оруулха эрхэ хараалһан дүрим оруулагдадаг;

- мэдүүлгэ бариһан мүнгэн дэмжэлтэ абагшадые шэлэлгэдэ хабаадагшад «Сахим мүнгэн» гэхэн байгуулга хэрэглэн, мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудые оруулхан үдэрэй удаадахи үдэрһөө хойшо бэшэ мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудые оруулха тухай дуулгагдадаг.».

1.5.2. 14.1-дэхи пунктда удаадахи удхатай абзацуудые нэмэхэ:

«- мэдүүлгэ баригшын бүлэгэй ёһоор Буряад Уласай нютагай засагай байгууламжын захиргаанай гэршэлһэн урда жэлдэ тарилгын талмайнууд ба хүдөө ажахын ургамалай бүхы хуряалга тухай тоосоной буулгабари:

- 1) 9-АПК түхэлөөр «Ургамал тарилгын үрэ бүтээл үйлэдбэрилгэ, гаршанууд, өөрын үнэ сэн ба худалдалга тухай тоосон»;

- 2) «Таряашадай фермерэй ажахынуудай толгойлогшодой - хубиин олзын хэрэг эрхилэгшэдэй үйлэдбэрийн ажал ябуулга тухай мэдээсэл» гэхэн 1-КФХ түхэлэй, үгы гэбэл «Хубиин олзын хэрэг эрхилэгшэдэй үйлэдбэрийн ажал ябуулга тухай мэдээсэл» гэхэн 1-ИП түхэлэй.

- тус Гуримай 9-дэхи хабсаргалтын ёһоор хүдөө ажахын оньһоной болзорто байгша ондо тарилгын хамтын талмай заалгатайгаар тарилгын ажал үнгэргэхэ тухай шийдхэбэрийн буулгабари.».

1.5.3. 15-дахи пунктда «, зорилгонуудай» гэжэ үгэ хаһаха.

1.5.4. 17-дохи пункттын нэгэдэхи абзацта «дансануудай» гэхэн үгэ «мэдүүлгэнүүдэй» гэжэ хэлгэхэ.

1.5.5. 18-дахи пунктда:

1.5.5.1. Гурбадахи абзацай удаа удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Шэлэн абалга болюулха болзорой дүүрэнэнэй удаа тус пункттай болон шэлэн абалгын илагшатай (илагшадтай) хэлсээ баталхаһаа урид Яаман гансал Оросой Холбоото Уласай Эрхэтэнэй кодексын 401-дэхи

статьягай 3-дахи пунктын ёһоор дабашагүй хүсэнэй эрхэ байдалай тохёолдоһон ушарта шэлэн абалгыё болюулха аргатай.».».

1.5.5.2. Табадахи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«Байгша мүнгэн һангай жэлэй туршада бюджетэй уялгануудай хизаартай хэмжээнүүдэй дээшэлһэн ушарта Яаман нэмэлтэ шэлэн абалга үнгэргэхэ тухай соносходог».

1.5.6. 19-дэхи пунктда «Буряад Уласай Хүдөө ажахын ба эдее хоолой сайдай (тэрэнэй бүрин этигэмжэтэ нюурай)» гэхэн үгэнүүдые «комиссиин түрүүлэгшын ба комиссиин гэшүүдэй» гэжэ һэлгэхэ.

1.5.7. 24-дэхи пункт хүсее буураһанда тоолохо.

1.5.8. 26-дахи пунктда:

1.5.8.1. Нэгэдэхи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«26. Мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ дүүргэхэ ба шэлэн абалгын илагшыё (илагшадыё) тодорхойлох зорилгоор Комисси мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэ болзорой дүүрэхэн үдэрһөө 1-дэхи ажалта үдэрһөө орой бэшэ шэлэн абалгын дүнгүүдые таталгын тогтоомжо бүрилдүүлдэг.».

1.5.8.2. Хоёрдохи абзацта «Буряад Уласай Хүдөө ажахын ба эдее хоолой сайдай (тэрэнэй бүрин этигэмжэтэ нюурай)» гэхэн үгэнүүдые «комиссиин түрүүлэгшын ба комиссиин гэшүүдэй» гэжэ һэлгэхэ.

1.5.8.3. Удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Шэлэн абалгын дүнгүүдые таталгын баримта гэршэлһэн дансада хубилалтануудые оруулалга хадаа хубилалтануудые оруулһан шалтагануудые заалгатай баримта гэршэлһэн дансын шэнэ хубилбари бүрилдүүлхэ аргаар шэлэн абалгын дүнгүүдые таталгын баримта гэршэлһэн дансын түрүүшын хубилбаринуудта гар табигдаһан үдэрһөө литын 10 үдэрһөө орой бэшэ бээлүүлэгдэдэг.».

1.5.9. 29-дэхи пунктда:

1.5.9.1. Нэгэдэхи абзацта «мэдээсэл тухай эрилтэнүүдэй» гэхэн үгэнүүдые «мэдээсэл тухай эрилтэнүүдэй (оньһоной арга боломжын бии һаань)» гэжэ һэлгэхэ.

1.5.9.2. Нэгэдэхи абзацай удаа удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Сахим мүнгэн» байгуулгада Хэлсээ баталха үйлэдбэридэ хэрэглэхэ арга боломжын үгы һаань, Хэлсээн, Хэлсээндэ нэмэлтэ хэлсээнүүд саарһан дансын түхэлөөр байгуулагдажа, таланууд гар табидаг.».

1.5.10. 30-дахи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«30. Хэрбээ тогтоогдоһон болзорто хэлсээндэ гар табилга хангаагүй һаа, мүнгэн дэмжэлтэ абагша хэлсээ баталалгаһаа хулжаһан гэжэ тоологдодог, мүнгэн дэмжэлтэ хүсэд бэшээр абаһан шэлэлгэдэ хабаадагшадта мүнгэ хубааха үндэһэн болодог, үгы гэбэл, үлэхэн мүнгэ уласай бюджеттэ бусаахын тулада үгы ушарта.».

1.5.11. 31-дэхи пунктда удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«- мүнгэн дэмжэлтэ абаһанай удаа 3 жэлэй туршада тарилгын талмай зандань үлөөхэ гү, али олошоруулха тухай мүнгэн дэмжэлтэ абагшын

уялга.».

1.5.12. Тус тогтоолой 5-дахи хабсаргалтын ёһоор 9-дэхи хабсаргалта нэмэхэ.

2. Тус тогтоол албан ёһоор толилогдоһон үдэрһөө хүсэндөө орохо, 1.2.5-дахи пунктын 1.2.5.6-дахи дотор пунктын гурбадахи абзацай, 1.2.8-дахи пунктын арбан нэгэдэхи абзацай, 1.3.2-дохи пунктын 1.3.2.3-дахи дотор пунктын гурбадахи абзацай, 1.3.2-дохи пунктын 1.3.3.3-дахи дотор пунктын гурбадахи абзацай, 1.3.3-дахи пунктын 1.3.3.1-дэхи дотор пунктын хоёрдохи абзацай, 1.4.2-дохи пунктын 1.4.2.2-дохи дотор пунктын гурбадахи абзацай, 1.4.3-дахи пунктын хоёрдохи абзац энэнь 2026 оной январин 1-һээ хүсэндөө орохо.

**Буряад Уласай Засагай
газарай Түрүүлэгшын
уялга дүүргэгшэ**

В. Мухин

*Хабсаргалта ород хэлэн дээрэ үгтэнэ

Хүдөө ажахын ба эдээ хоолой яаман түлэб дурадхаа
утаһан 55-30-15, 44-03-33

ои4